

WNL

Bij brief van 4 februari 2021 heeft de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media het Commissariaat voor de Media gevraagd op grond van artikel 2.31, eerste lid van de Mediawet een advies uit te brengen over de aanvragen voor een erkenning of een voorlopige erkenning voor de verzorging van media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst die voor 1 februari 2021 bij het Commissariaat zijn ingediend. WNL heeft op 29 januari 2021 een aanvraag voor een erkenning ingediend bij het Commissariaat.

De minister heeft het Commissariaat gevraagd in het advies specifieke aandacht te besteden aan de volgende punten: de ledeneis, het zijn van een omroepvereniging, de stromingseis, de vertegenwoordiging van de identiteit in het programmabeleid, de naleving van de Mediawet, de governance en de toegevoegde waarde van aanvragers van een (voorlopige) erkenning.

Leeswijzer

Allereerst geven wij het advies weer. Vervolgens gaan we in op de onderdelen uit de adviesaanvraag van de minister. Tot slot gaat het Commissariaat in op een aantal punten waaraan hij vanuit zijn missie en voor het kunnen uitoefenen van goed toezicht veel belang hecht.

Advies

Het Commissariaat stelt vast dat WNL aan de formele vereisten van de Mediawet 2008 voldoet om voor een erkenning in aanmerking te komen. Ook voor het overige ziet het Commissariaat geen beletselen voor erkenningsverlening. Gelet daarop adviseren wij om WNL de gevraagde erkenning voor de concessieperiode 2022-2026 te verlenen.

Ledendrempel

WNL heeft het wettelijk minimum vereiste aantal leden behaald om in aanmerking te komen voor een erkenning.

Het zijn van een omroepvereniging

Rechtspersoon

Uit de akte van oprichting van 16 februari 2009, bijgevoegd bij de erkenningsaanvraag, blijkt dat WNL een vereniging is.

Uitvoering publieke mediaopdracht als doelstelling

De wettelijk voorgeschreven statutaire (hoofd)doelstelling van artikel 2.24, eerste lid sub b van de Mediawet 2008 luidt het ter uitvoering van de publieke mediaopdracht op landelijk niveau media-aanbod verzorgen en alle activiteiten te verrichten die nodig zijn om daarmee een publieke taak van algemeen nut te vervullen.

In de akte van statutenwijziging van 10 juli 2019 heeft WNL een zodanige eigen invulling gegeven aan de wettelijk voorgeschreven statutaire (hoofd)doelstelling dat niet eenduidig is vast te stellen of deze voldoet aan de wet.

Het Commissariaat ziet, na mondelinge toelichting van WNL, geen reden om negatief advies uit te brengen vanwege dit onderdeel maar heeft WNL meegegeven vóór het ingaan van de volgende concessieperiode de wettelijk bepaalde statutaire hoofddoelstelling duidelijker in de statuten op te nemen. WNL heeft toegezegd dit te zullen doen.

Stromingseis

De stroming die WNL vertegenwoordigt, staat in de statuten als volgt beschreven:

'WNL is een vereniging die traditionele normen en waarden verdedigt. Het gaat daarbij onder meer om vrijheid en veiligheid van de burger, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van onderwijs, gelijkheid van man en vrouw, tolerantie jegens anderen en bestrijding van discriminatie welke grond dan ook, streven naar continuïteit in samenlevingsverbanden als basis voor sociale cohesie, waardering voor ondernemingslust van burgers en bedrijven, steun voor mensen die een constructieve bijdrage leveren aan de samenleving, steun voor de parlementaire democratie. WNL heeft respect voor ieders mening en is niet gebonden aan een politieke partij, een belangengroepering of een levensbeschouwelijke instelling, maar vertegenwoordigt en bereikt vanuit bovenstaand waardeperspectief een herkenbare maatschappelijke stroming. (...).'

In haar beleidsplan omschrijft WNL haar stroming als de liberaal-conservatieve stroming. Haar doelgroep bestaat uit mensen die voeling hebben met algemene kenmerken van conservatisme en daarbij tevens zeer hechten aan liberale waarden. De brede liberaal-conservatieve stroming of gezindheid geldt als rechts, maar is bij uitstek gematigd.

In het erkenningsadvies van 2014 heeft het Commissariaat vastgesteld dat het bevolkingsdeel dat WNL vertegenwoordigt, een stroming is in de zin van de Mediawet 2008. Nu de omroepvereniging datzelfde deel van de bevolking wil representeren en WNL aan de ledeneis heeft voldaan, komt het Commissariaat tot de conclusie dat WNL voldoet aan de eis die is gesteld in artikel 2.24, eerste lid onder c van de Mediawet 2008 en daarmee bijdraagt aan de pluriformiteit van de publieke omroep. Het Commissariaat stelt vast dat Omroep MAX heeft voldaan aan de formele vereisten die artikel 2.24 de Mediawet 2008 aan een omroepvereniging stelt.

Identiteit vertegenwoordigd in programmabeleid

In haar beleidsplan beschrijft WNL dat zij haar (statutaire) doelstelling tracht te bereiken door media-aanbod te maken waarbij haar inhoudelijke pijlers voorop staan: 1. Politiek 2. Economie 3. Veiligheid en 4. de Nederlandse identiteit. De vier kernpijlars zijn volgens WNL de hoofdonderwerpen in een maatschappijvisie, behorend bij de liberaal-conservatieve stroming. Binnen deze pijlers is duidelijk sprake van een eigen maatschappijvisie en een eigen opvatting die typisch thuishoort bij de liberaal-conservatief.

In haar beleidsplan vermeldt WNL dat haar basis, net als in de voorgaande concessieperiode, nadrukkelijk in journalistiek ligt waar de omroep naar eigen zeggen juist toegevoegde waarde kan laten zien. Dit is terug te zien in het gerealiseerde media-aanbod en het programmabeleid voor de komende concessieperiode. Volgens haar beleidsplan richt WNL zich op stimulering van debat, opinievorming en welvaart en wil zij zich daarnaast (nog meer) vestigen in de onderzoekende journalistiek. WNL wil programma's die hieronder vallen continueren en uitbreiden.

In het voorgenomen programmabeleid zegt WNL dat zij in journalistieke televisieseries de beschouwing van Nederlandse waarden en onze plaats in de wereld zal opzoeken. De stimulering van economie en ondernemerschap, veiligheid, vrijheden, gelijkwaardigheid, ontplooiing, transparantie en maatschappelijke samenhang zijn belangrijke motieven. Deze motieven sluiten aan bij de missie en doelgroep van de omroep.

Daarnaast zegt WNL zich toe te leggen op verbreding gericht op versterking van de pluriformiteit van de publieke omroep als geheel. Het beleidsplan noemt verder als belangrijke doelen de realisatie van een politiek programma, opinieprogramma, economisch programma, een misdaadprogramma en een programma over internationale betrekkingen.

Het beleidsplan vermeldt dat WNL bij haar aanwezigheid op internet en sociale media zal zoeken naar verdieping, interactie, een verdere ontwikkeling van de etalage-functie (van nieuwswaardige content en programma's), merkversterking door pod- en vodcasts, en afgewogen opinievorming. Naar eigen zeggen liggen hier belangrijke mogelijkheden voor WNL voor verbreding en om een jonge doelgroep te benaderen. WNL vermeldt in haar beleidsplan dat het voor de komende periode van belang is dat de basis van de omroep wordt verbreed om een volwaardige omroep te worden en een contribuant aan noodzakelijke pluriformiteit.

Naar eigen zeggen verpakt WNL haar kernthema's in toegankelijke en meeslepende programma's, wat leidt tot programmering die recht doet aan een breed georiënteerd Nederland. WNL wil met thema's die de liberaalconservatieve stroming goed herkent het breedst mogelijke publiek bereiken. De Nederlandse cultuur en identiteit ziet WNL als een van de belangrijke domeinen waarop populaire reeksen te programmeren zijn. WNL denkt aan gedrag, traditie, gemeenschapszin, waarden, normen, maar ook aan ons cultureel en nationaal erfgoed.

Het voorgenomen programmabeleid van WNL is uitgewerkt aan de hand van voorbeelden van gemaakte programma's.

Naar het oordeel van het Commissariaat weerspiegelt het voorgenomen programmabeleid de identiteit van WNL en levert het een bijdrage aan het uitvoeren van de publieke mediaopdracht.

Democratische invloed leden op het programmabeleid

WNL heeft volgens de statuten een ledenraad waarin alle leden van de vereniging zijn vertegenwoordigd. De ledenraad bestaat uit tien leden die gekozen worden vanuit en door de leden. De ledenraad is het hoogste orgaan binnen de vereniging. De ledenraad heeft tenminste twee reguliere vergaderingen per jaar. De ledenraad keurt onder meer het beleid goed zoals dit door het bestuur is vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan.

Het Commissariaat is van oordeel dat de leden van WNL op democratisch aanvaardbare wijze directe invloed kunnen uitoefenen op het (programma)beleid.

Contributie

WNL voldoet aan het contributievereiste van artikel 2.24, eerste lid onder e van de Mediawet 2008.

Naleving Mediawet (zicht op naleving)

WNL stelt de Mediawet zorgvuldig na te leven. De omroep benadrukt het belang van onafhankelijkheid en de naleving van het dienstbaarheidsverbod. Medewerkers worden hierover intern voorgelicht, onduidelijkheden en vraagstukken worden altijd voorgelegd aan hoofdredactie/directie voor journalistiek of juridisch advies. WNL geeft verder aan dat er in de afgelopen concessieperiode geen financiële bijdragen van derde partijen zijn geweest. In deze periode zijn door ons geen overtredingen van WNL geconstateerd.

Het Commissariaat heeft, mede op basis van het beleidsplan en het handelen in het verleden, geen aanwijzingen dat WNL zich niet zal houden aan de Mediawet en de richtlijnen van het Commissariaat.

Governance

WNL kent de volgende drie organen: het bestuur, de raad van toezicht en de ledenraad. Uit de beschrijving van de bestuurlijke organisatie, de statuten, het reglement Bestuur en het reglement Raad van toezicht blijkt een heldere organisatiestructuur. In de statuten en reglementen zijn de taken en bevoegdheden van de verschillende organen duidelijk vastgelegd en hieruit blijkt geen vermenging

van taken tussen bestuur en toezicht. We hebben geen benoemingsstructuren geconstateerd die de verhoudingen kunnen vertroebelen.

Dubbelfuncties in bestuur en raad van toezicht zijn uitgesloten. We hebben geen zaken geconstateerd waaruit blijkt dat er geen sprake is van deugdelijk, onafhankelijk en deskundig toezicht. Uit de statuten en reglementen blijkt verder dat het bestuur en de leden van de raad van toezicht openbaar worden geworven op basis van een vooraf vastgesteld profiel.

Leden van het bestuur kunnen geen lid zijn van de ledenraad. Wel blijkt uit de statuten dat de voorzitter van het bestuur de vergadering van de ledenraad voorziet. Deze dubbelrol is weliswaar niet in strijd met wet- en regelgeving, want die ziet niet op de ledenraad, maar het Commissariaat vindt dit wel onwenselijk. Het komt een gebalanceerde rolverdeling binnen de organisatie niet ten goede en kan de onafhankelijke positie van de ledenraad aantasten. Ter voorkoming van (iedere schijn) van belangenverstrengeling adviseren wij WNL vast te leggen dat een lid van het bestuur of raad van toezicht niet de vergadering van de ledenraad voorziet.

Het Commissariaat concludeert dat WNL voldoet aan de vereisten uit artikel 2:142a, eerste lid van de Mediawet 2008.

Journalistieke kwaliteitsstandaarden

In het redactiestatuut van WNL zijn de bevoegdheden en verantwoordelijkheden, rechten en plichten van medewerkers en leiding bij het samenstellen van media-aanbod en andere WNL-uitingen vastgelegd. WNL hanteert het uitgangspunt dat de identiteit en het daaruit voortvloeiende programmabeleid en de onafhankelijkheid en professionaliteit van de medewerkers die inhoudelijk betrokken zijn bij de totstandkoming van het media-aanbod, worden gewaarborgd. Het redactiestatuut van WNL is niet openbaar.

In het redactiestatuut is opgenomen dat medewerkers zonder inmenging van buitenaf te werk gaan. Medewerkers weren iedere vorm van sluikreclame en invloeden van sponsors in redactionele aangelegenheden. Eventuele co-financiers of sponsors (alsmede verstrekkers van bijdragen van ondergeschikte betekenis) wordt geen enkele redactionele zeggenschap over de programma's toegestaan.

Hoewel WNL journalistieke programma's maakt, zijn in het redactiestatuut weinig waarborgen opgenomen dat journalistieke normen en kernwaarden worden gehanteerd. Het Commissariaat heeft WNL hierop aangesproken en de omroep meegegeven voor het ingaan van de volgende concessieperiode deze waarborgen meer expliciet in het redactiestatuut op te nemen, hetgeen WNL toegezegd heeft te zullen doen.

Het Commissariaat stelt vast dat WNL over een redactiestatuut beschikt als bedoeld in artikel 2.88, derde lid, van de Mediawet 2008.

Administratieve Organisatie / Interne Beheersing en financiële reserve

WNL heeft in de aanvraag beknopt aandacht besteed aan risicobeheersing en -controle. In het jaarverslag 2019 is diepgaand aandacht besteed aan de risico's. Diverse processen worden in gezamenlijkheid met Omroep MAX uitgevoerd.

Als gevolg van 2 jaar intensieve ledenwerving zijn zowel de financiële ratio's als het eigen vermogen van WNL ultimo 2019 flink gedaald. Met WNL is gesproken over de minimale omvang van het eigen vermogen. WNL heeft aangegeven dat het de verwachting is dat het eigen vermogen ultimo 2021 positief zal zijn.

Bereidheid tot samenwerking

WNL wil een actieve rol op zich nemen om het systeem van omroepen en NPO optimaal te laten functioneren. Het, naar eigen zeggen, constructieve samenspel tussen WNL en de NPO wil de omroep onder de aandacht brengen als best case. De samenwerking met collega-omroepen is gericht op het verbeteren van een pluriform bewustzijn, waarbij het slagen van de een, een stimulans kan zijn voor de ander, aldus WNL. De samenwerking in de tweede concessieperiode met Omroep MAX ziet WNL als een blauwdruk voor organisatorische voordelen, met volledig behoud van het werken aan eigen identiteit en relaties. Die blauwdruk kan volgens WNL opnieuw een best case zijn voor een toekomst van samenwerking, met behoud van verscheidenheid.

In haar beleidsplan geeft WNL een opsomming gegeven van de samenwerkingen binnen het bestel waaronder op programmaniveau met de andere omroepen in het televisieprogramma Op1.

WNL toont naar het oordeel van het Commissariaat de benodigde bereidheid om samen te werken met andere omroeporganisaties binnen het landelijke publieke bestel en is loyaal aan de doelstellingen van de publieke omroep als geheel.

Toegevoegde waarde

Voor het waarmaken van haar toegevoegde waarde, wijst WNL in het beleidsplan op de bevindingen van de visitatiecommissie van de NPO uit 2019. In het beleidsplan motiveert WNL haar toegevoegde waarde aan de pluriformiteit van het bestel door naar deze bevindingen te verwijzen en hieruit te citeren. Verder motiveert WNL haar bewezen toegevoegde waarde in het beleidsplan op meerdere onderdelen van het programmabeleid.

Naar het oordeel van het Commissariaat heeft WNL haar toegevoegde waarde aan de pluriformiteit van het publieke bestel voldoende gemotiveerd en mede door het behalen van het minimum vereiste aantal leden waargemaakt.